

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ και ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ

ΔΕΛΤΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ αρ.:01/2016

Αποδέκτες: Κυβερνήτες και Ιδιοκτήτες Επαγγελματικών και Ερασιτεχνικών μικρών Σκαφών.

Θέμα: «Πρόληψη ατυχημάτων μικρών σκαφών»

Περίληψη ναυτικού ατυχήματος

Η Ελληνική Υπηρεσία Διερεύνησης Ναυτικών Ατυχημάτων και Συμβάντων διενήργησε διερεύνηση σε ναυτικό ατύχημα το οποίο αφορούσε τη βύθιση του επαγγελματικού αλιευτικού «ΜΑΚΡΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ» και το θάνατο από πνιγμό του μοναδικού επιβαίνοντα και κυβερνήτη αυτού. Το εν λόγω σκάφος απέπλευσε από το Μπαλί Μυλοποτάμου πρωινές ώρες της 14^{ης} Μαρτίου 2015 για αλιεία, με μοναδικό επιβαίνοντα τον Κυβερνήτη και ιδιοκτήτη του, ηλικίας 75 ετών. Η κατάσταση της θάλασσας ήταν ταραγμένη και επικρατούσαν άνεμοι αρχικά Νότιοι έντασης 4 με 5 Bf με ριπές έντασης 6 Bf, οι οποίοι εν συνεχεία στράφηκαν σε Βόρειους ισχυρούς, έντασης 7 Bf. Τις μεσημβρινές ώρες της ίδιας ημέρας, έγινε αντιληπτό ότι το σκάφος δεν είχε επιστρέψει στον λιμένα και ξεκίνησε η διαδικασία αναζήτησής του. Το σκάφος εντοπίστηκε βυθισμένο σε βάθος 20 μέτρων και σε απόσταση περί το 0,5 ναυτικό μίλι βόρειο-ανατολικά του λιμένα, χωρίς ωστόσο να εντοπιστεί ο κυβερνήτης του. Οι έρευνες συνεχίστηκαν και περί την 17:30 της ίδιας ημέρας, ελικόπτερο της Πολεμικής Αεροπορίας που συμμετείχε στην επιχείρηση έρευνας εντόπισε τη σορό του Κυβερνήτη σε απόσταση περίπου τεσσάρων (04) ναυτικών μιλίων από το σημείο βύθισης του σκάφους. Υπογραμμίζεται ότι κατά τη διάρκεια λειτουργίας της ΕΛΥΔΝΑ έχουν καταγραφεί παρόμοια περιστατικά, τα οποία λόγω συγκυριακών παραγόντων δεν είχαν την τραγική κατάληξη του προαναφερόμενου ναυτικού ατυχήματος.

Αποτελέσματα τεχνικής Διερεύνησης

Η τεχνική διερεύνηση που διεξήχθη από την ΕΛΥΔΝΑ, ανέδειξε συνοπτικά μεταξύ άλλων τους παρακάτω παράγοντες που οδήγησαν στο ναυτικό ατύχημα:

- Ο Κυβερνήτης ήταν ο μοναδικός επιβαίνοντας επί του σκάφους.
- Ο Κυβερνήτης δεν ενημέρωσε κανένα για την περιοχή στην οποία θα αλιεύε και η έλλειψη της εν λόγω πληροφορίας δυσχέρανε την επιχείρηση έρευνας – διάσωσης του Λιμενικού Σώματος.
- Κατά τον πλου για την επιστροφή στον λιμένα, ο Κυβερνήτης έπεσε ακούσια στη θάλασσα, ενώ το σκάφος συνέχισε να πλέει ακυβέρνητο.
- Η Κυβερνήτης δεν πρόλαβε να εφοδιασθεί με το ατομικό του σωσίβιο.
- Η πολύωρη παραμονή του Κυβερνήτη στη θάλασσα, χωρίς να εντοπισθεί από τα πλωτά και εναέρια μέσα οδήγησε στον πνιγμό του.

Διδάγματα

Από τους προαναφερόμενους παράγοντες υπογραμμίζονται τα παρακάτω «θέματα ασφαλείας» τα οποία δύνανται να συμβάλλουν στην πρόκληση ναυτικού ατυχήματος ή να επηρεάσουν δυσμενώς τις συνέπειές του:

1. Ο Κυβερνήτης του σκάφους είναι ο μοναδικός επιβαίνων.

Μεγάλος αριθμός παράκτιων αλιέων της χώρας μας καθώς και ατόμων άλλης μορφής ενασχόλησης με τη θάλασσα, οι οποίοι παράλληλα είναι και ιδιοκτήτες μικρών σκαφών (επαγγελματικών και ερασιτεχνικών) δραστηριοποιούνται μόνοι τους, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η άμεση παροχή βοήθειας σε κατάσταση ανάγκης ή άλλου προβλήματος. Επιπρόσθετα, παραμελούν να ενημερώσουν τους οικείους τους ή άλλο άτομο σχετικά με την περιοχή στην οποία πρόκειται να δραστηριοποιηθούν με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η προσπάθεια εντοπισμού τους σε κατάσταση ανάγκης. Σημειώνεται ότι η αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης έρευνας-διάσωσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αρχική πληροφορία που θα έχουν στη διάθεσή τους οι αρμόδιες Αρχές, η οποία δύνανται να συμβάλλει σημαντικά στη μείωση του χρόνου εντοπισμού καθώς δύνανται να περιορίσει την περιοχή έρευνας.

2. Ο συμβατικός τύπος ατομικών σωσίβιων ζωνών δυσχεραίνει την κίνηση.

Σε σκάφη παρόμοιας κατηγορίας όπου η αλιευτική ή άλλη δραστηριότητα εκτελείται συνήθως από ένα και μόνο άτομο, η συνεχής χρήση ενός σωσίβιου μπορεί να αποβεί σωτήρια σε μια ενδεχόμενη ανατροπή του σκάφους ή πτώση στη θάλασσα, η οποία δύνανται να συμβεί απρόσμενα εντός λίγων δευτερολέπτων. Η εμπειρία έχει δείξει ότι οι συμβατικές ατομικές σωσίβιες ζώνες (Εικόνα 1) δυσκολεύουν τους αλιείς κατά την εργασία και τους αποτρέπουν από την συνεχή χρήση τους λόγω του μεγέθους τους.

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εντούτοις, τα τελευταία χρόνια διατίθενται στο ελεύθερο εμπόριο πνευστές ατομικές σωσίβιες ζώνες σε μορφή γιλέκου (Εικόνες 2 και 3) οι οποίες διευκολύνουν τους χρήστες να τις φορούν συνέχεια και ανεμπόδιστα να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Μάλιστα, μερικές εξ αυτών διαθέτουν ειδική κουκούλα η οποία αποτρέπει την κατάποση θαλασσινού νερού ιδιαίτερα σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες. Ως εκ τούτου, δύνανται να αποτελέσουν κρίσιμο παράγοντα στη διάσωση, ιδιαίτερα των ατόμων τα οποία δραστηριοποιούνται μόνοι τους στα σκάφη και δεν υφίσταται άλλο άτομο για άμεση συνδρομή.

3. Τα δορυφορικά μέσα εντοπισμού δύνανται να αποτελέσουν καθοριστικό παράγοντα στην έρευνα – διάσωση

Το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο δεν απαιτεί τον εφοδιασμό των μικρών σκαφών με δορυφορικές συσκευές εντοπισμού θέσης. Εντούτοις, υπογραμμίζεται ότι η χρήση τους συμβάλλει καθοριστικά στην επιτυχία μιας επιχείρησης διάσωσης, καθόσον μεταδίδουν τη θέση του ναυαγού στις αρμόδιες Υπηρεσίες και μειώνεται σημαντικά ο χρόνος εντοπισμού και διάσωσης.

Τα τελευταία χρόνια διατίθενται στο εμπόριο προσωπικοί ραδιοφάροι ένδειξης θέσης κινδύνου (Personal Location Beacons-PLBs, Εικόνα 4), οι οποίοι λειτουργούν παρόμοια με τις συσκευές EPIRB. Ο εφοδιασμός των μικρών σκαφών με τις εν λόγω συσκευές δύνανται να πραγματοποιηθεί ανεξάρτητα της απαίτησης από την

ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό την άμεση και αποτελεσματική διάσωση των ναυαγών. Οι εν λόγω συσκευές διαθέτουν το πλεονέκτημα ότι λόγω του μικρού μεγέθους και βάρους τους, δύναται να ενσωματωθούν στις ατομικές σωσίβιες ζώνες για πιο άμεση και εύκολη χρήση.

Απαιτούν μόνο την καταχώρηση των στοιχείων του PLB, η οποία πραγματοποιείται **δωρεάν** με αυτοματοποιημένη και απλή διαδικασία από τον ίδιο τον χρήστη, στην κατάλληλη ιστοσελίδα¹ του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος- Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Εικόνα 4

Προτεινόμενες ενέργειες Ιδιοκτητών και Κυβερνητών μικρών σκαφών

Κατόπιν των ανωτέρω και με γνώμονα την αποφυγή παρόμοιων ατυχημάτων προτείνονται οι παρακάτω ενέργειες:

- Φροντίστε για την παρουσία και **δεύτερου ατόμου** πάνω στο σκάφος. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, πριν τον απόπλου **ενημερώστε** τους οικείους σας για την περιοχή στην οποία σκοπεύετε να κατευθυνθείτε.
- Εξετάστε τη δυνατότητα εξοπλισμού του σκάφους σας με πνευστή ατομική σωσίβια ζώνη την οποία θα φοράτε καθ' όλη τη διάρκεια του πλου.
- Εξετάστε τη δυνατότητα εφοδιασμού με προσωπικό ραδιοφάρο ένδειξης θέσης κινδύνου (Personal Location Beacons-PLB).

Σημειώνεται ότι χρήσιμες συμβουλές –οδηγίες για την προετοιμασία του απόπλου αλλά και κατά τη διάρκεια του πλου μπορούν να αναζητηθούν και από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.hcg.gr ακολουθώντας τη διαδρομή: **Για τον πολίτη » Συμβουλές-Οδηγίες » Πλους**. Το παρόν έντυπο είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της ΕΛΥΔΝΑ, www.hbmci.gov.gr.

Πέραν των ανωτέρω η τεχνική διερεύνηση του προαναφερόμενου ναυτικού ατυχήματος ανέδειξε επιπλέον «θέματα ασφαλείας» τα οποία είχαν αναδειχθεί κατά τη διερεύνηση προγενέστερου ναυτικού ατυχήματος, το οποίο αφορούσε βύθιση φορτηγίδας η οποία δραστηριοποιείτο ως βοηθητικό σκάφος υδατοκαλλιέργειας. Τα θέματα αυτά καταγράφηκαν στο αριθ. 01/2014 Δελτίο Ασφαλείας Έναντι Ατυχημάτων της ΕΛΥΔΝΑ, το οποίο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας² και παράλληλα διανεμήθηκε στους ιδιοκτήτες και Κυβερνήτες μικρών σκαφών, μέσω των αρμόδιων Λιμενικών Αρχών και των τοπικών συλλόγων.

Το παρόν έντυπο και η σχετική Έκθεση Διερεύνησης με αριθ. 01/2015 είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΕΛΥΔΝΑ, www.hbmci.gov.gr.

Η Ελληνική Υπηρεσία Διερεύνησης Ναυτικών Ατυχημάτων και Συμβάντων (ΕΛΥΔΝΑ) συστάθηκε με τον Ν.4033/2011 (Α' 264), στο πλαίσιο εφαρμογής της Κοινοτικής Οδηγίας 2009/18/ΕΚ. Η ΕΛΥΔΝΑ διεξάγει τεχνικές διερευνήσεις μετά από ναυτικά ατυχήματα ή ναυτικά συμβάντα με σκοπό τον προσδιορισμό των συντελεστικών παραγόντων (contributing factors) που οδήγησαν σε αυτό, την εξαγωγή συμπερασμάτων και την έκδοση συστάσεων ασφαλείας (safety recommendations) προς τα εμπλεκόμενα με το ναυτικό ατύχημα μέρη, με απώτερο στόχο την αποφυγή παρόμοιων ναυτικών ατυχημάτων στο μέλλον. Σκοπός της διερεύνησης ναυτικών ατυχημάτων και συμβάντων δεν είναι ο καθορισμός ή η απόδοση υπαιτιότητας ή ευθύνης.

Ελληνική Υπηρεσία Διερεύνησης Ναυτικών Ατυχημάτων και Συμβάντων

Γρηγορίου Λαμπράκη 150,
Τ.Κ.:18518, Πειραιάς.
Τηλ.: 213 1371307, Fax: 213 1371269
E-mail: hbmci@yna.gov.gr
Ιστότοπος: <http://hbmci.gov.gr>

¹ Περισσότερες πληροφορίες για τη δήλωση / καταχώρηση των στοιχείων ενός PLB μπορούν να αναζητηθούν από την ιστοσελίδα του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://plb.hcg.gr>

² ΔΑΕΑ αριθ. 01/2014: <http://hbmci.gov.gr/js/safety%20bulletin/01-2014.pdf>